

اوموجا، سرزمین زنان خشونت‌دیده کنیایی

نویسنده: سوما نگهداری‌نیا

سال ۰۹۹۱ در کنیا زنان زیادی مورد تجاوز نیروهای ارتش بریتانیا قرار می‌گرفتند و این ابتدای جهنمی بود که آنها از آن پس در زندگی‌شان تجربه می‌کردند؛ بسیاری از این زنان، پس از تحمل شکنجه و ضرب و جرح توسط مردان خانواده اگر جان سالم به در می‌بردند، از خانه‌هایشان طرد می‌شدند و چون هیچ‌یک از آنها از حق تحصیل و آموزش در زندگی‌شان برخوردار نبودند، لذا به اجبار برای گذران زندگی در گوشه‌ی خیابان‌ها به تکدی‌گری و تن‌فروشی روی می‌آوردند. این روال ادامه داشت تا اینکه یک روز «ریکا لولوسولی» از سوی چهار مرد مورد حمله قرار گرفت و در تمام مدت تجاوز شوهرش از دور ایستاد و بدون اینکه کوچکترین کمکی به او کند در کمال خونسردی ماجرا را تماشا کرد؛ اتفاقی که آن روز برای ریکا افتاد به نقطه‌ی عطفی در زندگی زنان آسیب‌دیده از تجاوز و خشونت در کنیا تبدیل شد.

ریکا به همراه پانزده زن از زنانی که سال‌ها پیش همگی مورد تجاوز قرار گرفته بودند، تصمیم گرفتند چرخه‌ی خشونت علیه زنان را قطع کنند. به همین خاطر، آنها با پرورش ایده‌ی تاسیس دهکده‌ای امن برای زنان فعالیت خود را آغاز کردند و قدم در راهی گذاشتند که سال‌ها بعد توانست الهام بخش بسیاری از فعالان حقوق زنان باشد.

خبر ساخت دهکده‌ی «اوموجا»، آرام آرام در تمام منطقه پیچید و به گوش زنانی که درگیر خشونت‌های خانگی بودند، رسید. اولین ساکنین روستا زنانی بودند که توسط سربازان ارتش بریتانیا مورد تجاوز قرار گرفته بودند، اما به سرعت زنان دیگری از سراسر کنیا نیز خود را به پشت حصارهای اوموجا رساندند: زنانی که مورد شکنجه‌ی شوهرانشان قرار گرفته بودند یا آنهایی که اندام‌های جنسی‌شان مثله شده بود و نیز دخترانی که زندگی‌شان به دلیل فقر و تنها در ازای چند گاو در اختیار مردان مسن قرار گرفته بود. اوموجا سرزمین امن تمام زنانی بود که در یک چیز مشترک بودند و آن، تجربه‌ی نوعی از خشونت توسط مردان بود.

هدف ریکا و سایر زنان در اوموجا بر توانمندسازی و آموزش زنان در جهت آماده کردن آنها برای ورود مجدد به اجتماع متمرکز بود. اجتماعی که به شدت مردسالار بود و از زنی که مورد تجاوز قرار گرفته بود، نه تنها هیچ حمایتی نمی‌کرد، بلکه او را به عنوان مقصر اصلی در جامعه می‌شناخت. تلاش‌های زنان اوموجا شرایط را تغییر داد و دهکده‌ی آنها به عنوان پایگاهی از اتحاد زنان در سراسر کنیا معروف شد.

سیستم تصمیم‌گیری در این دهکده به صورت شورایی است و افراد شورا سالیانه از طریق رای‌گیری انتخاب می‌شوند. علاوه بر این شورای تصمیم‌گیری دهکده، یکی از زنان را به عنوان مادر اوموجا که نماد و سنبل حرکت رهایی‌بخش زنان است، انتخاب می‌کند و مادر دهکده تا حداکثر ده سال می‌تواند در این منصب بماند و اتخاذ تصمیم‌های راهبردی به عهده‌ی اوست. در اوموجا زنان از طریق آموزش کم‌کم قادر خواهند بود تا استقلال مالی خود و فرزندانشان را به دست گیرند. آنها از طریق خیاطی، سوزن‌دوزی و ساخت زیورآلات که بخش عمده‌ی صنایع دستی کشور کنیا را تشکیل می‌دهد، چرخ اقتصادی دهکده را به گردش در آورده و از سوی دیگر، تعداد دیگری از زنان با قبول مسئولیت‌هایی مانند تأمین امنیت و کشاورزی در بخش‌های دیگر دهکده مشغول انجام وظیفه و ایفای نقش‌های اجتماعی‌شان هستند.